

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 22.10.1971, sp. zn. 2 Cz 49/71, ECLI:CZ:NS:1971:2.CZ.49.1971.1

Číslo: 17/1973

Právní věta: Jestliže dědic prodejem zděděného majetku, jímž zaniklo bezplatné užívání tohoto majetku socialistickou organizací, získal do tří let po uplynutí kalendářního roku, v němž nabyl dědictví (§ 10 odst. 1 vyhlášky č. 25/1964 Sb.), hodnotu majetku dosud ze základu notářského poplatku z dědictví vyloučeného, odpadl důvod, pro který byla výhoda podle předpisů o notářských poplatcích poskytnuta, a je třeba notářský poplatek z dědictví doměřit.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 22.10.1971

Spisová značka: 2 Cz 49/71

Číslo rozhodnutí: 17

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Cena, Organizace socialistické, Poplatky notářské

Předpisy: 24/1964 Sb. § 12

§ 13

§ 15 25/1964 Sb. § 10

§ 23

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Státní notářství v Rakovníku projednalo v r. 1967 dědictví po zůstaviteli E. C., zemřelém 27. 8. 1967. V tomto řízení o dědictví zařadilo státní notářství do soupisu aktiv také sušárnu a stodolu, jakož i pozemek parc. č. 244 v K., na níž obě tyto stavby stojí. Tyto nemovitosti byly oceněny celkem částkou 17 400 Kčs. Při vyměřování notářského poplatku z tohoto dědictví vyloučilo státní notářství podle ustanovení § 10 odst. 1 vyhlášky č. 25/1964 Sb. uvedené nemovitosti z poplatkového základu, poněvadž byly bezplatně užívány Jednotným zemědělským družstvem v K.

Podle spisového záznamu ze 16. 7. 1968 bylo později státní notářství ústně informováno místopředsedou MNV v K., že dědička prodala uvedené nemovitosti za 17 400 Kčs Jednotnému zemědělskému družstvu v K.; tato informace byla státnímu notářství telefonicky potvrzena i účetním tohoto JZD. Vzhledem k obsahu uvedených informací doměřilo státní notářství v Rakovníku podle ustanovení § 10 odst. 1, věta druhá, vyhlášky č. 25/1964 Sb. notářský poplatek z dědictví svým rozhodnutím z 5. 10. 1968. V odůvodnění tohoto rozhodnutí státní notářství uvedlo, že původně přiznaná poplatková výhoda odpadla přijetím kupní ceny 17 400 Kčs za sušárnu, stodolu a pozemek, jež byla dědičce Z. C. vyplacena dne 11. 7. 1968.

K odvolání poplatnice zrušil krajský soud v Praze uvedené rozhodnutí státního notářství a řízení o vyměření notářského poplatku zastavil. Své rozhodnutí odůvodnil odvolací soud tím, že podle jeho názoru uskutečněním převodu vlastnictví hospodářských budov a pozemku, jejichž cena nebyla původně do základu poplatku zařazena, nebyly splněny předpoklady stanovené vyhláškou č. 25/1964 Sb. pro odnětí poplatkové výhody, neboť nedošlo k vrácení těchto nemovitostí a k jejich užívání dědici.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, podané generálním prokurátorem ČSR, tak, že rozhodnutím soudu druhého stupně byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 10 odst. 1, věta první, vyhlášky č. 25/1964 Sb. jsou v případech tohoto druhu předpokladem vyloučení ceny zděděných hospodářských budov a pozemků z poplatkového základu rozhodující dvě skutečnosti, a to, že tyto nemovitosti užívá socialistická zemědělská organizace (tedy nikoliv např. občan nebo organizace jiného typu) a že toto užívání je bezplatné.

Jestliže jedna z těchto okolností odpadne ve lhůtě tří let stanovené ve větě druhé § 10 vyhlášky č. 25/1964 Sb., odpadl důvod pro poskytnutí poplatkové výhody a je třeba přikročit k doměření notářského poplatku z dědictví. V tomto případě úplatným převodem nemovitostí do vlastnictví JZD zaniklo bezplatné užívání těchto nemovitostí družstvem a došlo k vrácení jejich užívání převodci, i když časově spadlo v jedno se změnou vlastnického práva ohledně těchto nemovitých věcí.

Doměření notářského poplatku z dědictví v takovém případě je i v souladu s ekonomickým smyslem této poplatkové výhody, o níž důvodová zpráva k zákonu č. 24/1964 Sb. uvádí:

„... Zákon umožňuje prováděcím předpisem vyloučit ze základu poplatku z dědictví v některých případech majetek, kdy nabyvatel nemá z něho přímého užitku. To se týká zejména hospodářských budov a pozemků...“. Jestliže dědic prodejem takového majetku získal ekvivalent hodnoty majetku dosud z poplatkového základu vyloučeného, odpadl důvod, pro který byla výhoda poplatkovými předpisy poskytnuta.

Usnesením soudu druhého stupně, jímž bylo rozhodnutí státního notářství o doměření notářského poplatku z dědictví po zůstaviteli E. C. zrušeno, byl proto porušen zákon v ustanoveních § 12 odst. 4 zákona č. 24/1964 Sb. a § 10 odst. 1 vyhlášky č. 25/1964 Sb.

Ovšem i v postupu státního notářství v Rakovníku, které notářský poplatek z dědictví doměřilo, byly nedostatky, na které třeba poukázat. Rozhodnutí o doměření notářského poplatku se opírá o pouhou telefonickou informaci, která nebyla z hlediska ustanovení § 23 odst. 1 vyhlášky č. 25/1964 Sb. blíže došetřena, zejména zjištěním obsahu a platnosti smlouvy o převodu nemovitostí. Státní notářství také nevyvodilo důsledky z nesplnění ohlašovací povinnosti poplatnicí podle ustanovení § 10 odst. 1 vyhlášky č. 25/1964 Sb. ve spojení s ustanovením § 15 odst. 2 zákona č. 24/1964 Sb.; při výpočtu poplatku nepřihlédlo státní notářství k ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 24/1964 Sb. (in fine) ve spojení s bodem 2 společné poznámky k sazebníku III uvedenému v příloze č. 3 vyhlášky č. 25/1964 Sb. Soud druhého stupně, který bude v této věci znovu rozhodovat, přihlédně proto též k těmto nedostatkům řízení u státního notářství.